

Изази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годину ф. 6, за по године ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.

За АУСТРО-УГАРСКУ за годину ф. 6, за по год. ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.

За СРБИЈУ за годину ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕЋЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се у плаћеним писмима посредно администрацији «Глас Црногорца» на Цетиње, а може се и картом унутрицом на пошту у Котор. Дописи шилу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се ор реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:

БЕЧ, 18. Маја: »Полит. Коресп.« има из Цариграда једну вијест од 17. о. м., која јавља, да порта, у настојању, да оправда мноштво затвора ових дана, објављује, да је откривена зајвера за свргнуће Султана и владајуће династије, дочим у ствари небијаше никакве зајвере, него се радило просто о томе, да се уклоне присталице Мидхатове, који су се отворенијем шуровањем за повратак Мидхата у најновијој демонстрацији замјерили.

ЦАРИГРАД, 19. Маја: Потврђује се службено, да је турска натраг узела Ардахана.

ПЕТРОГРАД истог дана: Турске брзојавке, које јављају, да је Ардахан натраг узет очевидно су неистините. Данашње наше депеше из Тифлиса нејављају ништа о том.

БЕЧ, 22. Маја: Вијести из Цариграда и Тифлиса потврђују, да је Ардахан непрестано у рускијем рукама. Заповједник Ардахана објављујући 18. о. м. развидницу до иза Пењака и Олтија (око 10 геогр. миља сјеверно од Ерзерума) сукоби се код Бешмашева са турскијем коњаништвом, које буде од рускога потучено и разбијено. Чује се бој у околини Ерзерума.

Њемачка са Русијом.

Та околност, што су руски посланици у Лондону и Бечу скоро у исто вријеме оставили своја одређења и кренули пут престонице свога владарца, дала је повода многијем нагађањима; особито се је значајнијем учинио пут грофа Шувалова, ради његова дуљега задржавања у Берлину и код «старога познаника» у Фридрихсрују, те је о томе навраћању и задржавању руског посланика код «пријатеља» Бисмарка већ почело нешто извјесности избијати на површину јавности. Добро обавјештени дописник «Московских Вједомости» извјешћује о том из Берлина 15. о. м. овако: »Гроф Шувалов, руски посланик у Лондону, на свом проласку у

Петроград задржао се је не само у Берлину, ће је у цара био примљен у аудијенцију трајућу цео сат, него и у Фридрихсрују код кнеза Бисмарка, ће је на његову дворцу провео дан и ноћ. Овај ће састанак обратити на се општу пажњу; јер он у свом резултату отвара нову дипломатску акцију, у коју ће Њемачка и Русија заједно ступити. Операција је наперена проти Инглешкој, и ако не из почетка у непријатељском духу; напротив, циљ је јој је, да се с Инглешком очува мир и да јој се учини могућим, да се она неумијеша у рат на штету Русије. Колико је мени познато, позваће Инглешку, да каже оне услове, које она по своје интересе држи неопходним. Дакако претпоставља се, да ће Инглешка у предстојећем рату бранити само своје интересе а не турске. Но да јој се одузме сваки повод и да буде постављена у немогућност, да се сваки час истиче, како јој је воља, да ова или она победа руска или освојење руском војском овога или онога земљишта пријети тобоже интересима инглешкијем, биће дужна, да на вријеме службено изјави, ће њезини животни интереси на истоку почимљу, ће ли престају. Има разлога мишљењу, да је Инглешка узнемирена највише ради Кандије и суецког канала те ради тога, да Цариград недође под Русију. Да се Турска уздржи, то занимље Инглешку мање него ли та околност, да у случају, ако се Турска распадне, за добије пут у Индију. Инглешка се само за то брине, да у оном случају, ако се Турска раздијели, не остане празнијех руку. Ако су ове претпоставке истините, онда се може отклонити рат између Инглешке и Русије; а Инглешка ће бити спремна, да тачно означи оне услове, на које је вољна пристати или не. Има наде, да ће се у тој дипломатичкој војни, што ће се саде започети, у тијем тачкама постићи споразумак између Русије и Инглешке. Кнез Бисмарк, примио се је посредништву, и он ће, као поуздан пријатељ Русије, све учинити, да то питање приведе свршетку. Али ако се то не постигне, онда ће Ње-

мачка, то с пунијем увјерењем тврдити, признати, да је за њу куцнуо час, да између Русије и Инглешке ступи за уздржање мира и да силом оружја одбије неправедне захтјеве Инглешке. Гроф Шувалов кога кнез Бисмарк у осталом много цијени (Бисмарк је о њему већ одавно казао, да је »муж будућности«) остави Берлин, колико ми је познато, потпуно задовољан. Не само Бисмарк него и сам Цар потврдили су поново Шувалову, да се Њемачка чврсто држи Русије и да се Русија може у сваком случају ослонити на пријатељство Њемачке.

Ми смо то већ одавно казали, да је Њемачкој пријатељство са Русијом неопходно и природна нужда, коју су најнови догађаји у Француској наново изазвали и доказали. Само пријатељство Русије кадро је Њемачкој сачувати недрнуте оне велике успјехе, које је ова постигла једино тијем пријатељством. Мак-Махон »државни удар« само је утврдио и ближе стегао пријатељске свезе ових двију најмоћнијих држава, које су снагом истог пријатељства у стању, да равнају судбином Јевропе те да и данашњем њихову предузећу на истоку, даду онакви правац, какав је условљен не само њиховијем заједничкијем него и интересима човјечности и културе.

Дипломацка ъемачко-руска кампања проти Инглешкој уродиће без сумње капитулацијом ове последње; нехћедне ли се ово него пређе ли се и на поље оружаног рата, може доћи и до горе и неповољније капитулације турскијех савезника; за то нам јемчи снага двију на цијелом свијету најсилнијих држава.

Свакако обезбјеђена је не само славенском него и српском народу узвишена циљ, за којом је данас тако храбро прегнуо, и за коју је толике жртве уложио.

Ратне вијести.

Како Турцима мора тијесно бити, може се најбоље виђети из најкрупнијих лажи, којима су принуђени прибјежавати. Тако нам они јавише 10. о. м., да је њихова војска натраг узела Ардахана, која вијест, и ако је било сувишно оповргавати

је, би истог дана кратко и лаконички из Петрограда дементована, да је »очевидно неистинита« и да о том у руској војсци ништа незнаду. Утопљеник се хвата и за сламку, те и Турцима добро је дошло све, што им обећава наду спасења од пропасти. Та вијест турена је зато у свијет, да се утисна скрајна и опасна узбуђеност духова у Цариграду и да се одржи у снази дух дунавске војске, да њоме независна панички страх као са турском војском у Азији.

Противно овим турскијем вијестима јавља нам горњи телеграм од 22. о. м., да је заповједник истог Ардахана већ око 15 геогр. миља западно од Ардахана допро и да је ту код Бешмашева потукао турско коњаништво. Даче јавља се већ и о бојевима око сама Ерзерума, који ће наскоро бити сигурно и опкољен. Осим тога, да руска војска у Азији непрестано напредује према Јерзеруму, немамо никаквих вијести са руско-турског бојишта. С доласком Цара Александра к дунавској војсци очекује се и њезин прелазак преко Дунава. Не недогодили се то одама, онда је више него очевидно, да руску војску на десном бријегу Дунава незадржавају само стратегијски обзир једино према турској војсци, која ће свакако имати извора у изгледима, да рат неможе остати локализованим. Но и за ту евентуалност свакако су се постарали Бизмарк и Шувалов пригодно некидањег њихова састанка.

(Устанак у Дарфуру.) Мисирски Кедив, као да ће се забавити сам са својом невољом. И сва је прилика, да се је већ покајао што је са својом војском похитао у помоћ Султану, да му поможе спасити власт, под којом и сам јоште стење. Кедиву плануо је кров у властитој држави; побунила му се нова краљевина Дарфур, што ју бијаше лани тек освојио. Дарфур је земља на источном крају суданске височине, граничећа на истоку са Кордофаном, на западу са Вадајем, на сјеверу са Захаром, а на југу са Кулом. Становништво рачунају неки на 1½ милијун, а неки само на 200.000. Ова земља била је под управом властитога Султана, из најачег племена Кунцара, док ју лани непокорни војска мисирска. Но дознавши становници, да је војска њихова освајача у рату са Русијом, побунеше се наново, да се отресе мисирске власти. О том пишу, »Новој. слоб. Преси« из Картума (на сутоку Бијелога и Плавога Нила) 8. Априла: Два из Дарфура дошавиша улака потврђују побуну народа у тој земљи. По овим вијестима, које се могу држати за поуздане, разорене

ПОДЛИСТАК.

БОЈИШТЕ У АЗИЈИ.

(Свршетак).

На височинама Арменије клима је искључиво копнена. Ријетко наоблачи се небо у љету на дуже вријеме. Пролазеће жестоке олује долазе са истока, чешћа туча уништује мјестимце сав усјев. После дуге, мрзле зиме доцно свиће прољеће. Хладне ноћи у Јуну погубљене су за младе усјеве, а жито услед рано настајуће јесенске хладноће неможе увјек дозрети. Човјек мора ту живот свој прилагодити односијима, који онђе владају. На сјеверу размјерно густа народност, састављена од сунитичких Турака, шиитичких Персијанаца, католичких Армењана, жидова и појединијех курдичких и туркоманских племена живи у зими у подземнијем становима; такво подземно село нераздикује се много од великијех насељеника свизаца у Монголкој. Ни иста црква православнијех Мухамеданаца недиже се високо над земљом, молахи неусићу се на танке минарете, а ће се наје развалина, то те потичу из времена, када је земља та под Хришћанством цвјетавала.

Подземни станови ти измјењују се љети са паторима, а у Септембру се опет напуњују. Тимарење стоке главно је занимање народности, а уз то нешто пољоделства. Трговина и обрт налазе се само у Карсу, мјесту већ по нарави јако утврђеном. Но и трговина и обрт још су у примитивности, јер је свеза са Пријеузом морем тешка и несигурна, а потребе истинијех обичаја врло малене. У Карсу и Јерзеруму Турска је већ г. 1875. велика утврђења подигла, и све околишне височине тврђавицама обасула, а у Јерзеруму још повукла дугачак окоп, на којему је 200 топова.

О прометнијем ерствима и о савезу кавкаскога намјесништва са јевропском Русијом извјешћава Русија неповољне гласове. Умјетни пут, који под именом грузинског пута иде преко једино употребљивог пролаза преко Кавказа 2430 високо, незаостаје ни за најбољијем и умјетнијем путовима у Швајцарској, али то је пут само за пошту, који негодивара данашњијем захтјевима. Други пут, којему је турска флота прекинула савез са Одесом преко мора, јест жељезница од Поти у Тифлис, која је великијем жртвима и потешкоћама саграђена. Од Поти морало се је најприје кроз влажну прастару шуму протући, нагле воде премо-

стити и напоследку пријећи брда, зашто је, будући нијесу хтели продоре копати, требало пењати се на висину од 1 до 20, шта у Јевропи није нема. Потешкоће до душе свладане су све, али како непотпуно, показује то, да се мора преко 700 метара високог сурамског прелаза посебно локомотивом прелазити, и само три вагона вући. Особито је тешко путовање већ од вајкада опстојећијем караваном међу Русијом и Персијом; на добро уздржаваном путу из Еривана у Тифлис има на стотине запријека пролазу ради рушевина брдина. Тај пут успише се на арменску височину у долини Акстафа, прелази у завојима у висини од 2170 метара близу 1336 квадрат. килом. великог горског језера Гочка размеће воде и спушта се у Ериван опет до 914 метара доле. Тако неможе се похвалити за случај рата пут Ериван-Александропол-Ахалзик, који крај границе пролази. Зову га царев пут, јер се је цар Никола 1837 г. њим возио, а области га онда за великога госта што поправише, што изнова подигле. 1875 бијаше пут тај опет врло лош, а на некијем мјестима непролазан, тако да су се морали биволи за подирегу узимати. Но за брзојаве добро је скрбљено; од Осургета на западу до Еривана имаде или се могу за час намјестити брзојави.

У предјелима код границе преможнији су Хришћани. Врло поуздану стражу за границу добила је руска влада и приврженика секте духоборца, које су досада цвјетале на азовском мору, преселили на турску границу. Године 1841—45 изселише се оне онамо и подигнуше сада цвјетајуће опшине. Селаца ти врло су богати, а станови им красно уређени. Они су живи бедем према турству.

Много се говори, да би мухамедански поданици Русије могли много неприлике чинити руској војсци за леђима. Већ прије су се писци о онијем мјестима проти таквијем назорима изразили, тако Шлехта-Всерд, пишући: »Транскавказија стајаше већ више столећа међу два моћна угњетача, Персијом и Турском. Политичке слободе и независности није никада имала, па стога је немогаше јој ни Русија отети; дакле, што јој је прије мањкало, то јој Русија даде, наиме ред, дадоше ред, који се неможе сравнити са јевропским, али који је у размијери са припаднијем управо узоран. Узпркос разнијех пропаганда није онђешња народност никада показала озбиљне воље, да се дигне или бар да се покаже незадовољнијем са садањим господаром својим.«

А да ли сада, о чем се мора врло сумњати, онђешње народности, дотично ње-

су и сажежене обадвије столице владе, Дара и Капкабија, а посаде до последњег човјека моубијане. У главном граду Фашеру бијаху Турци после заузећа земље подигли куле и бедеме. На ова утврђења удараху устаници веће три пута, но топови и посада од 1500 одбише те опетоване нападе. Град Токул запаљен је и сагорео уред поноћи. Страни трговци спасоше се голем душом у утврђења, преуштивши своје добро и имање ватри и пепелу.

Пошто тврђава небијаше са храном на дуге времена снабђена и јер се и вода мора с поља донашати, то ће се мјесто тешко одршати, ако усташи буду стајали под енергичним и истрајнијем руководством. Само што брже одапиљане војске могло би пожар угушити; али при спором и скупом достављању средстава на караванима од дева може се новоосвојено краљевство измакнути мисирском господству. Једно неможе се да нађе довољна дева за веће повозе, а друго у државној благајни Кордафана иде непрестано на ниже, те се немогу да исплате овећи трошкови за пренашање ствари, ради чега је влада морала позвати трговце, да јој предаду своју готовину на камате.

Ту скоро додијелени су Гордон паши мудири Зејла, Бербери и Харар. Суданска земља састоји се из 20 покрајина, са средиштем у Картуму. Знаде се, да је Гордон-паша пред неколико дана отишао из Керена у Таку, и дочим се његов долазак у Касалу још нејавља, то се даје још наслућивати, да се је дао задржати у Куфиту или Биши. Држи се, да Гордон-паша има задатак да са Абисинијем краљем Јованом закључи уговор за мир и трговину, која га је околност и задржала на граници Абисиније.

(О великом књазу Николају) врховном заповједнику руске јужне армије, доноси «Нови бечки Тагблат» овај опис:

Врховни заповједник армије, велики књаз Николај Николајевич је као и сви потомци династије Романове, човјек необично висока стаса. Он главом надвисује највеће људе у својем главном стану, осим једног јединог сина му, који је кажу, још виши од оца. Велики књаз, врховни вођ, очара те првим својим пријатним погледом, а у угасито плавом оку му сија мирноћа добра срца. При примању рапорта на стацијама могло се приметити и то, да је књаз погледом својим кадар свакоме у дубину душе загледи. У страшеном стану јако сева очима, и онда му је поглед неодољив. Нос му је велики са јаком мрштавицом правилан, у опште има снажан аристократско-орловски нос. Из уста и црта му на лицу вири симпатија, горња усна му је мало уздигнута, као да се смијеши и према томе се горњи зуби мало виде. Снажна брада му је нешто испупчена. Чело му је узано, а високо. Кратка по војнички одсечена коса му је прогужана, више просједа него црна, риједка брада и бркови црни, а боја коже бледожућкаста. На читавом лицу онака се нека сета, више унутарње него спољне природе. Држање и кретање му показује у свакој прилици у првој линији правог достојанственика, пак за тим војника. У саобраћају са својом околицом увек се показује велики књаз љубко према свима, како вишим тако и нижим, са једнаком пажњом. Навешћемо неке карактеристичне примере о овој тврди. Велики књаз ће данас да путује у Букурешт. Чим је присијео на станицу,

говори вође, мисле на устанак, треба још почекати. Прошле године у Фебруару писао је син гласовитог вође черкескога Шамила уредништву «Голоса» слиједеће: «Међу четири из Кавказа рођене особе, које се у нашем листу навађају, да ће, ако рат букне, у Кавказ ићи и народ дигнути против Русије, налази се и мој брат. Брат мој, којег сам недавно у Цариграду посетио, неће ни немислити на таква шта, јер он је много захваљан Русији за заштиту, што је оцу нашем пружио и обитељи његовој.» Ако се сада из Јерзерума јавља, да је Шамилов син примио заповједништво над још неорганизованим Черкесима, то из тога неслиједи, ако би и била то истина, да ће он на руско земљиште дјеловање своје пренијети. С онима, које турска влада у Кавказ шаље, да свети рат народу проповиједају, бити ће редарство са немобилизованим посадицима четама исто онако брзо готово, као што је то знало и прије; кавкаски поданици неће сметати Русији ни најмање у подухвату њезином. Војска руска има се борити неизмјернијем другим потешкоћама, које је сама нарав створила; а ни најмање не за својим поданицима.

(К. З.)

одмах се упутио својој свити што га је ту чекала. Мило сјатење се махао је главом на све стране и додиривао је по војнички десном руком своју летњу «фурашку». Прво је ословно старог али храброг генерала Непокројшицког, шефа генералног штаба, који врло наљичи на Шмерлинга, за тим се разговараше са осталим особама из главног стана, са старим, са вишим и нижима, и у опште са сваким, кога је год опазио. На једаред застаде му поглед у множини гледалаца. Међу осталим негдашњим српским својеволјцима стајаше тамо и неки млад момак од својих 16 година у српској својеволјачкој униформи, са медаљом на тробојној пантљизи на прсима, у војничкој укоченој позитурни, оштрим погледом и црним очима као смола. У неколико ријечих пуних блакости питао је велики књаз младича, од куда је и шта је до сад доживео. Он је родом из Средишта близу Вршца у аустријској Србији (тако рече младич), зове се Бајо Нинковић, 16 година стар, војевао је као својеволјац у Херцеговини, Босни за тим у Србији против Турака, и сад би хтео на ново са Русима. Млад је и мален, али, вели, он би знао већ Турцима досадити. Велики књаз се мораде јасно насмијати. Он говораше руски, а младич српски а сакупљена свјетина тумачила је разговор. Велики књаз све то саслушаше. На посљедку ухвати га књаз испод браде, подигне му главу лако мало у вис, љубко махне на њ главом осмијекујући се, баци на неког господина из свите поглед, као да му нешто налаже, и оде у вагон пратен бурним усклицима кроз свјетину, коју је овај занимљиви приказ занео и очарао. За неколико тренутака одјурни влак пут Букурешта. Светина и војска, што је постављена на станицу, клицала је громко «ура».

(Животописне црте генерала Лорис-Меликова) Корпусни заповједник Михаил Тарделовић Лорис-Меликов родио се у Тифлису 8. Децембра 1825. године, а порекло своје води од богате племићке породице у Грузији. Он несповједа православу, већ јерменско-григоријанску цркву, која је, као што знамо, по догми римокатоличка, а по обредима источно-православна. Лорис-Меликов васпитавао се у гардијској јунакерској школи у Петрограду; у 18 својој години ступи као офицер у регименту хусарске гарде, а четири године доцније постаде ађутант кнеза Воронцова, војеног губернатора у Кавкаској. На као што је већина руских генерала, тако је и Лорис-Меликов своју практичну војену школу овђе довршио. Још године 1847. судјеловао је он у борби против Чеченаца, а при бомбардовању Аул-Гербелије под генералом Долгоруковым тако се јуначки показао, да је у својој 23 години дошао до коњичког капетана. Године 1851. постаде мајором, био је у војеним походима против Шамила, а идуће године разбије Чеченце у мортанској шуми. Са својих 1000 козика стигне он на неколико дана позније Шамила, који је бјежао, и зада његовој много јачој војсци самртни удар. При крају 1853. г. разбије он Турке код Карчаха и поставе на годину дана доцније ађутант генерала Багаута. У својој 30 години, био је већ пуковник, потуче Турке код Карса, зароби Селим-пашу, те га за то цар обдари почастном сабљом «за храброст». У 31 години постао је Лорис-Меликов већ генерал-мајор и буде придјелен војеној команди у Тифлису. Год. 1863. налазио се као генерал-лајтант у Пољској, а пред двије године наименовао га је цар за свога генерал-ађутанта. Лорис-Меликов витез је реда Св. Ђорђа II. степена, реда Владимира Александра Невског и других виших ордена. При крају морамо још и то напоменути, да генерала Лорис-Меликова не треба променути с његовим братом, који у истом корпусу заузима мјесто коњичког бригадира или с генерал-лајтантом кнезом Меликовым, војеним командантом у Дагестану.

ДОПИСИ.

ДУБРОВНИК, 13. Маја. — ...ј. Јуче у пет сати по подне предадосмо матери земљи мртво тијело, славног родољубивог душом и срцем Србина Јова Милаковића, велики и огромни губитак за нашу српску општину; и нећу занета прећерати, ако рекнем и за цијело Српство; јер занета мало је Срба који су народу нашем на руци били као наш покојник. Доста је да напоменем да неумрли писац историје Црне Горе, пок. Д. Милаковић, био је рођени брат нашег Јова. Пок. Дмитрију уздржао је на своје трошке овај Србин кога ми

дубоко данас оплакујемо, поко његове науке огромне новчане жртве чинио, и стиге да јуначкој, дичној, слободној и непобједивој Црној Гори писца сјајне и величанствене њене повјеснице. Ја држим да боље услуге нашем «Пијемонту» српском није могао учинити. За грађење православне цркве у овој вароши положио је преко 25.000 ф.; српској народној школи у овом мјесту он је темељ положио; у овој светој нашој борби против Турака он је непосредно преко једне куће српске из Трета послао 1000 златних наполеона Црној Гори а тако исто у Биоград. Ето мили читатељу какав вам је Милаковић Србин био; а шта мислите: и на самртној постељи није његово родољубиво срце свога народа заборавило. Велика и поштева његова душа опет се је свог народа сјетила, оставивши огромне новчане прилоге нашим православним црквама и школама. Није се он разматао својим родољубљем по кафанама, по гостионицама и пиванама, као што на жалост нашу многи и многи Срби својем се родољубљем по кафанама и по другима јавнијем мјестима хвале и поносе а на дјелу слабо се одазивају. У Милаковићу напротив бијаше чисто и неограничено родољубље. А ми се уздамо, да ће наслједник његова стања, честити г. Тада Аничкић, сљедити кораке свога стрица.

Спроводе му бијаше величанствен: шест свештеника у црним одежама ишли су пред њим; мртво тијело ношаху чланови нашег српског пјевачког друштва «Слоге» а около њега најодлични чланови нашега општества ношаху велике дупљере. За њим неизбројена поворка разних дубровачког грађанства, међу којима и наш началник, гроф Рафo Пучић.

Кад су свештеници одијали «со свјатими упокој» изиђе на сред цркве наш парох г. У. Пољаквић, те кроз плач и дрхтањем гласом изговори кратко али ватрено слово, у коме нацрта врлине и заслуге покојника, тако вјешто, да је и најокорелим срцима сузе измањило.

У знак особитог штовања сви су се српски дућани на сахат прије спровода позавраћали, тако да је Дубровник као пуст изгледао, јер сви дућани од рукотворства у Дубровнику у српским су рукама.

Са свјетом да је писац ових редака у раку Милаковића бацио, по хришћанском обичају, груду земље и оросио је са сузама, неможе са мање, да му и овђе перекне: вјечна ти памет врли и поштени Србине!

Цетиње, 22. Маја.

Са нашега бојишта јавља се, да је јуче 21. Али-Сјиб-паша са својом војском излетио из Спужа и да је бржебоље заузео Маљат, Височицу и Расову главицу. Но после малог пушкарања, да Турци напустише заузете положаје и да узмакоше према Спужу. Очеvidно је, да је ово кретање била само варка турска, којим су хћели, да на ову страну одвuku позорност нашега војсководства, небили на арбанашкој граници задржали што више наше војске, да тако олакшају операције и поход Сулејман-паше из Херцеговине према Никшићу, кога су Турци већ једном напустили да снабдију са храном. И тако може се очекивати брзи сукоб, који изгледамо мирне душе.

Припошано*).

Господин Уредниче!

У половини мјесеца Априла ове године јавио се к мени један човјек у војничком докторском одјелу књажевства српског, и представио ми пасош Српски и документе у којима се именовао Доктор Лазар Ранков. Документи су свједочили да је Ранков за сво вријеме Српско-турског рата прош. год. служио у Малом Зворнику као војнички лекар и да је своју дужност извршио добро и савјесно зато је и био награђен сребрном медаљом и Таковским крстом. На моје распитивање Ранков вјерно је знао имена свију началника који су били у Малом Зворнику, и о самом положају мјеста казао је правилно.

Нуждавајући се у лекарима ја сам Лазара Ранкова примио у службу у босанску војску, који је провео једну недељу дана у босанском логору, и после тога добио дозвољење отићи у Книну донести своје ствари, притом Ранков узео је једног коња из села Дреновца Ц. К. Аустријске државе и од неки добровољаца босанске војске примио је новце стим да им купи

које какве нужне ствари и грађанске новчанине узео је на послугу на два дана, но како је Ранков отишао није се више у логор вратио а стража ми је јавила да је она задржала коња Ранкова близу Челебића а сам Ранков да је утекао у Челебић к турцима и дознало се да је Ранков у Книну преваром узео ствари једног поручника босанске војске у вриједности 50 ф.

Лазар Ранков има од 28—30 година, средњег раста слабога телеснога састава дугуљастог лица носио је браду Наполеоновску, плав и говори добро мађарски и немачки.

За предупредити сваку другу обману Лазара Ранкова, ја молим вас Господин Уредниче да напечатате ово моје зајављење у вашем цјењеном листу.

Главномандујини босанске војске, и Управитељу босанског народа.

Тишковац 10. Маја 1877. Ђенерал, Деспотовић.

*) За ствари под овом рубриком уредништво неодговара.

Књижевност.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ НА КЊИГУ „ПРЕД ВАСКРС“.

Бојне пјесме Мите Поповића.

За данашњих крвавих и славних дана народа српског — омиљени пјесник наш Мита Поповић написао сво много дивних, одушевљених пјесама, од којих су двије три и наштампане по разним нашим листовима.

Није наше, приказивати п. т. публици пјесника нам овог драгог — зна му досадашње красне цвијет-пјесме Србин и Српкиња на све стране ће је срца српског и у срцу жара за красотом и дивотом.

Пјесме Мите Поповића, књига прва му, читају се у еласт и појевају се радошћу у Српству.

Али су ове пјесме убојне, што предскажују васкрсе српски, надмашиле оне првенце пјесникове као муња шарну дугу, као огањ тиху пригријевицу... Ово су искре и варнице, што у срцима људским пожар дижу и подстичу јунаке на дјела витешка.

Кад још уз то додамо, да су пјесме ове посвећене јуначком господару Црне Горе, књазу НИКОЛИ I. и свијетли Књаз посвету примио — видећи п. т. читалачка публика већ напријед, куд смијерају и какве су ове бојне пјесме М. Поповића.

У писму о том на пјесника вели јунак-пјесник књаз Никола I.) «примајући радо пјесникову посвету, жели тиме указати за службено признање пјеснику и пјесмама, које је родољубна душа родила у овим највеличанственијем данима живота нашега народа и одати захвалност за осјећања, која према њему његује»...

Бојне пјесме ове ево ми накладом својом издајемо на свијет.

Што се тиче спољашњега облика књизи овој, нежалећи трошка, састарасмо се да буде угледна и свијетла, као и садржај јој, и достојна свијетла, имена, које ће књигу да краси. Књига се штампа на лијепој одабраној хартији узорним словима, и изијеће до дванајест штампаних табак.

Уз све то углавном књизи цијену малену, да је може набавити и оскуднији п. т. читалац и читалица: цијена је књизи само 1 ф.

А како се у нас још једнако рамље с растуривањем готове књиге по народу, док небудемо и ми имали на све стране народа нашег распрострете трговачке радње књижарске — то се и овај мах обраћамо досадашњим пријатељима и пјесниковијем и својијем, вриједнијем, родољубијем скупљачима претплатника: данам буду својски на руци и скупе, колико ко узможе, на пјесме ове претплатника. Сваком оваком привреднику окошпрења књиге ове по народу, са захвалношћу даћемо за труд им уздржа: на сваких 10 књига по једну, а књижарама и растуривачима већег броја још особит рат.

До одзива наше п. т. читалачке публике стоји, и стајаће: да нам се оваква подухвата књижарска олакшају, те пут им се шири и радња се помножи — а књижевницима и пјесницима нашим буде за труд и награда материјална, као у другима напреднијех од нас народа, и осим тога отвори се воља им и за даљи рад на књизи српској.

У то име нек поју дакле бојне пјесме ове милог пјесника нам Мите Поповића по српском свијету, ће год га је, и буде као што им наслов вели: **ВАСКРЕ**!

Књижара браће М. Поповића, у НОВОМ САДУ.

У државној штампарији.